

Amsterdam, 23 September 1922.

DE GENEESKUNDIGEN EN DE KLASSIEKE OPLEIDING.

De wijze, waarop het wetsontwerp M. O. in het laatste hoofdartikel van prof. G. VAN RIJNBERK wordt besproken, noopt mij tot een woord van protest. Een vraagstuk, zóó belangrijk als de herziening van het M. O., mag dunkt mij alleen in bespreking worden gebracht op grond van degelijke studie, en, waar van onzen hoofdredacteur niet kan worden geëischt, dat hij deze aan het hem geheel vreemde onderwerp zal wijden, ware dit in het *Tijdschrift* zeker beter onbesproken gebleven.

De onbekendheid van den hoofdartikel-schrijver met het door hem aangevatte onderwerp blijkt reeds ten duidelijkste hieruit, dat hij het wetsontwerp M. O. beschouwt als „een poging om de klassieke opleiding in haar bestaan aan te tasten”. Deze grondslag van zijn betoog is geheel onjuist. Minister DE VISSER is een zéér warm vriend der klassieke vorming. Hieraan wordt door niemand getwijfeld. Hem de „bedoeling” toe te schrijven, „het klassieke onderwijs achter te stellen bij het niet-klassieke”, is een ongerijmdheid, waaruit onmiddellijk volgt, dat de steller van het artikel niet in staat is, den geest dezer onderwijs-herziening te begrijpen.

Dat „het wetsontwerp door allen, die gevoelen voor de klassieke opleiding met verontrusting ontvangen is”, is wederom onjuist. Dr. POUTSMA rector, en dr. SMIT conrector van het gymnasium te Amsterdam, dr. BERLAGE, rector van het gymnasium te Deventer, prof. van WAGENINGEN, hoogleeraar in de klassieke talen te Groningen, prof. HESSELING, hoogleeraar in Nieuw-Grieksch te Leiden, onderteekenden met vele anderen een adres aan den minister ten voordeele van de door deze voorgestelde lyceum-afdeeling B. Men kan deze heeren er niet van verdenken niets te voelen voor de klassieke opleiding, evenmin als de 150 hoogleeraren, die het zelfde adres onderteekenden, en die zeker niet alle 150 blind zijn voor wat er goeds is in een klassieke vorming.

Onjuist is ook de mededeeling, dat door dit wetsontwerp „twee nieuwe groepen van liberale beroepen, het rechtsgeleerde en dat van leeraar in de moderne talen, opengesteld worden voor niet-klassiek gevormden”. Het is den hoofdartikel-schrijver alweer onbekend, dat sinds onheuglijke tijden het overgrootste deel onzer moderne taal-leeraren niet-klassiek is opgeleid en dat men ook thans verschillende doctoraten in nieuwe talen kan verwerven zonder klassieke vorming.

Wanneer prof. VAN RIJNBEEK de ontworpen afdeeling B een „onding” noemt, en voor deze bewering geen andere argumenten bijbrengt, dan dat zij is „een half-om-half-opleiding”, en dat zij „een mengsel van H. B. S.- en gymnasium-vakken zal onderwijzen”, dan vraag ik wat het nut is van zulk een voorlichting.

De gebezigde termen houden blijkbaar een afkeuring in van het leerprogramma der ontworpen afdeeling B. De onderwijskundige gronden dezer afkeuring vernemen wij niet. Ik zou de belangstellenden wel willen verwijzen naar het opstel van prof. CASIMIR in *Volksontwikkeling* van Maart 1922, waarin deze al de leervakken van de ontworpen afdeeling B aan een onderzoek onderwerpt en tot de slotsom komt, dat zij tezamen een goed geördend geheel vormen, dat zij zich rangschikken om en hun voornaamste voorwerp hebben in het menschelijk gebeuren en dit op verschillende wijzen benaderen.

Evenzeer onbewezen, en naar mijn meening ook geheel onjuist, is al wat de schrijver zegt omtrent de meer gemakkelijke opleiding, die de afdeeling B zou geven: „Elke nieuwe onderwijsinrichting, welke diploma's belooft met een geringer inspanning te veroveren, zal altijd een zekere groep leerlingen trekken; achter- en zijdeurtjes oefenen nu eenmaal op velen een groote aantrekkingskracht uit”.

De afdeeling B is, evenals A, ontworpen met een zes-jarigen cursus. Er zullen, in plaats van het Grieksch, andere vakken worden onderwezen. Maar niets ter wereld geeft het recht te verkondigen, dat B *gemakkelijker* zal zijn dan A en daarom de meeste leerlingen zal trekken.

De opmerking van den minister, die de schrijver zeer te onpas als „een gedachtenbuiteling” betitelt, is in den grond volkomen juist. Klassiek-vergoders als prof. VAN RIJNBEEK vreezen de vrije mededinging tusschen verschillende onderwijsstelsels. Zij vreezen voor de zich ontwikkelende denkbeelden. Zij weten zeer wel, dat velen *niet* uit gemakzucht, maar op deugdelijke opvoedkundige gronden bezwaar hebben tegen een nergens anders ter wereld bestaand onderwijsstelsel, waarbij aan kinderen van 13 en 14 jaar *zes talen* worden onderwezen; dat velen van meening zijn, dat algemeene ontwikkeling ook op andere wijze kan worden verkregen dan door de studie der klassieken, en dat zij volstrekt niet beamen, dat vermindering van het aantal klassiek onderwezenen een gevaar zou beteekenen voor „den algemeenen geestelijken rijkdom van ons volk”.

Onjuist is voorts ook de bewering van den schrijver, dat het wetsontwerp de klassieke opleiding bij de niet-klassieke ten achter stelt. Integendeel! Uit overdreven bezorgdheid voor de klassieke vorming durft de minister de vrije mededinging der afdeelingen A en B niet aan. In de memorie van antwoord heeft hij de bepaling teruggenomen, dat een lyceum ook zou kunnen bestaan uit de afdeelingen B en C. Dit was een zeer gewenschte bepaling. Immers zou dan in kleine steden, waar een gymnasium niet kan bestaan, wellicht toch een H. B. S., door toevoeging van een afdeeling B, tot een lyceum kunnen worden uitgebreid. Door deze bepaling terug te nemen heeft de minister zijn eigen kind dood gedrukt.

Thans immers moet een lyceum bestaan uit ten minste de afdeelingen A en C, elk in de hoogste twee klassen gesplitst in twee afdeelingen. Dit is reeds een zeer samengestelde en dus kostbare inrichting. Daarbij nog te voegen een afdeeling B, is een weelde, die geen enkele kleinere stad zich zal kunnen veroorloven. Prof. VAN RIJNBERK kan gerust zijn.

Juist ook voor de geneeskunde had de afdeeling B een *prachtige* opleiding kunnen geven en ongetwijfeld zou zij er in groote mate toe hebben geleid, bij de geneeskundigen het Latijn in eere te herstellen. Maar de minister heeft — alweer uit overdreven liefde voor de klassieke opleiding — deze afdeeling voor de toekomstige geneeskundigen gesloten.

Dat ten slotte voor gemeenten van 40000 en niet meer voor die van 20000 een gymnasium (of lyceum) verplicht wordt gesteld, is alleen een maatregel van kosten. Er zijn kleine gymnasia met in een klas slechts enkele leerlingen, en het zal wel niet langer mogelijk zijn deze dure inrichtingen in stand te houden. Prof. CASIMIR heeft uitgerekend, dat bijv. de gemeente Delft goedkooper al haar gymnasiasten het gymnasium in den Haag kan laten bezoeken, dan haar eigen gymnasium in stand te houden. Het was dus wederom onjuist uit deze bepaling „duidelijk de bedoeling” te lezen „het klassieke onderwijs achter te stellen bij het niet-klassieke”.

Ik zou het artikel van prof. VAN RIJNBERK gaarne met rust hebben gelaten, indien hij niet den inval had gehad, het, in plaats van in de *Haagsche Post*, te zetten aan het hoofd van het *Tijdschrift voor Geneeskunde*. Hierdoor toch wordt de indruk gewekt, als zou hij met zijn zoo onjuiste kritiek de spreekbuis zijn geweest der Nederlandsche geneeskundigen. Dat dit niet het geval is, blijkt reeds hieruit, dat van de docenten aan de geneeskundige faculteiten in ons land de groote meerderheid in een adres aan den minister haar instemming heeft betuigd met de voorgestelde lyceumafdeeling B.

H. BURGER.